

94. møde.

Tirsdag den 25. maj kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om Grønlands geologiske undersøgelse har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om projektering m. v. af en nord-sydgående motorvej i Jylland med forskellige tilsluttende vejforbindelser har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om boligbyggeri har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Westerby har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er ministeren også af den opfattelse, at vanskeligheder med at forstå de andre nordiske landes sprog gør det sværere at udvide det nordiske politiske og kulturelle samarbejde,

at man — som et led i at fremme forståelsen af andre nordiske sprog — bør knytte svenske lærerkræfter til dansk-norske skoler til at undervise i begrænset omfang i almindelige undervisningsfag og dansk-norske lærere til på tilsvarende måde at undervise i svenske skoler,

at man først bør forsøge en sådan ordning i nordiske gymnasier og realskoler og på grundlag af indvundne erfaringer eventuelt udvide den til at omfatte hele folkeskolen,

at et initiativ til at udføre ordningen bør tages igennem Nordisk Råd og Nordisk Kulturkommission?“

Spørgsmålet, der forekommer mig at være rigelig langt, jfr. forretningsordenen, vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov. (Konfiskation, fuldbyrdelse af frihedsstraf m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 70) findes i tidenden sp. 2521, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 801).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om straf, konfiskation m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 127) findes i tidenden sp. 3574, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 801).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Boye Hansen: Udvalget, der har behandlet lovforslaget om ændringer i borgerlig straffelov, har i 11 udvalgs møder grundigt gennemgået problemerne i forbindelse med de foreslåede ændringer. Det er med glæde, jeg konstaterer, at der bortset fra et enkelt punkt er opnået fuld enighed i udvalget om at gennemføre lovforslaget. Jeg finder det lykkeligt, at der fra alle sider er givet udtryk for vilje til og ønske om at medvirke til en rationalisering og humanisering af vor straffelov, selv om der kan være nuancer i opfattelsen af, hvor langt og hvor hurtigt man bør gå frem.

Udvalget har endvidere besøgt nogle af vore fængsler og forvaringsanstalter dels

[Boye Hansen.]

for at besigtige disse, dels for med fængselsvæsenets embedsmænd og anstaltene ledende personale at drøfte de problemer, der følger af de foreslåede ændringer i straffelovens regler om straffuldbyrdelse og fangebehandling.

Jeg føler anledning til at udtale min største anerkendelse og respekt over for fængselsvæsenets folk for den dybe menneskelige forståelse for fangebehandling og fangeproblemerne, som så klart kom til udtryk i samtalerne med udvalget. Deres interesse for og tro på det rigtige i de foreslåede ændringer vedrørende straffuldbyrdelsen virkede i hvert fald på mig overbevisende. Det gælder både den udvidede adgang til udgangstilladelse og den udvidede adgang til prøveløsladelse med tilsyn og efterforsorg, som tilsigtes.

Jeg tillader mig i det store og hele at henvise til den af udvalget afgivne betænkning, hvori bl. a. er optrykt svarene på en række af de vigtigste spørgsmål, udvalget har stillet, samt nogle erklæringer, bl. a. fra retslægerådet og forsvarsministeriet.

Jeg vil dog gerne over for den højtærede justitsminister påpege udvalgets understregning af, at den udvidede adgang til prøveløsladelse nødvendiggør en udvidelse og en effektivisering af tilsynet med de prøveløsladte. Dansk Forsorgsselskab, under hvem dette tilsyn sorterer, mener at kunne klare problemet. Der er dog for mig ingen tvivl om, at det kræver en forøgelse af selskabets personale. Jeg mener også, at forsorgsselskabet økonomisk må sættes i stand til at betale honorarer, der giver mulighed for at skaffe tilstrækkelig kvalificeret personale til denne opgave. De midler, der bevilges hertil, vil jo blive sparet på anden måde, idet antallet af fangedage beregnes nedsat med omkring 30.000 årlig, og udgiften pr. fangedag er i 1964 anslået til at andrage 62 kr. Ud over det rent menneskelige moment i denne sag vil det altså også samfundsøkonomisk være en god investering.

Det er med megen glæde, jeg noterer, at der er fuld enighed i udvalget om ophævelsen af straffelovens § 225, stk. 4, den såkaldte „grimme lov“, en bestemmelse, som

hermed forsvinder ud af straffeloven, dels fordi den har virket uheldigt, dels fordi den, som det er oplyst, ikke har haft nogen virkelig beskyttende virkning over de unge, hvad der var tilsigtet. At § 225, stk. 4, nu udgår af loven, bør imidlertid ikke medføre, at den beskyttende effekt over for de unge, som ligger i anvendelsen af § 225, stk. 2, jfr. § 226, afsvækkes.

Et mindretal i udvalget, det radikale venstres og socialistisk folkepartis medlemmer, har stillet ændringsforslag om også at ophæve straffelovens § 230, der omhandler straf for den, der modtager betaling for at øve usædelighed med en person af samme køn. Det er som nævnt i betænkningen oplyst, at der efter § 199, som hidtil kun er anvendt over for prostituerede kvinder, i den senere tid også er meddelt pålæg over for homoseksuelt prostituerede mænd. Der er her tale om en forsøgsordning, hvis nærmere vurdering kræver et vist erfaringsmateriale. Da ligeledes straffelovsrådet og kriminalforsorgsudvalget beskæftiger sig med problemerne omkring disse forhold, finder jeg det rigtigt, at man afventer resultaterne heraf, inden man går videre.

Jeg kan herefter anbefale lovforslaget om ændringer i straffeloven til gennemførelse med de af justitsministeren under nr. 1, 2 og 3 i betænkningen stillede ændringsforslag, medens jeg ikke kan anbefale det af mindretallet under nr. 4 stillede ændringsforslag.

Hvad angår lovforslaget om konfiskation, skal jeg ganske kort anbefale de stillede ændringsforslag og derefter lovforslaget til vedtagelse.

Thisted Knudsen: Jeg kan tilslutte mig de bemærkninger, som det ærede medlem hr. Boye Hansen har fremført.

Jeg føler dog trang til at fremhæve, hvor samvittighedsfuldt og hvor grundigt et folketingsudvalg behandler en sag som denne. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Boye Hansen sagde, at vi har gennempløjet hele stoffet og bogstavelig talt flere gange endevendt hver eneste bestemmelse. Vi har endvidere, som det ærede medlem hr. Boye Hansen sagde, været på besøg i flere fængsler og dannet os et indtryk af, hvor-

[Thisted Knudsen.]

dan man behandler dem, der er kommet på den forkerte side af loven, og så har disse lange og meget indgående forhandlinger egentlig kun ført til meget beskedne ændringer.

Jeg føler trang til at anerkende de instanser, der har forberedt lovforslaget om ændringer i straffeloven; for det vidner om, at disse instanser går i dybden, og komplimenten gælder egentlig også den højtærede justitsminister, der er kommet med et lovforslag så vel funderet, så vel underbygget og så vel overvejst, som tilfældet er.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale de af justitsministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag. Jeg kan, som jeg sagde før, henholde mig til det ærede medlem hr. Boye Hansens udtalelser, men vil dog understrege § 225, stk. 2, hvorefter vi nu skal beskytte de 15—18-årige. Vi er i udvalget enige om, at denne beskyttelse skal være effektiv, vi er enige om, at der ikke må slækkes på tiltalekravene, og vi har den opfattelse, at man måske har set lidt igennem fingre, hvad angår bestemmelsen i § 225, stk. 4, om de 18—21-årige. Jeg vil gerne have lov til fra denne talerstol både over for anklagemyndigheden og den højtærede justitsminister at understrege, at forudsætningen for ændringen må være, at man fortsat er meget streng, når § 225, stk. 2, overtrædes og myndighederne skal tage stilling til, hvorvidt tiltale skal rejses eller ej.

Endelig går vi selvsagt imod det ændringsforslag, som er stillet af de ærede medlemmer fru Else-Merete Ross og hr. Poul Dam. Vi gør det egentlig med den samme begrundelse som det ærede medlem hr. Boye Hansen, og jeg kan altså anbefale folketingets medlemmer at stemme imod dette ændringsforslag. Jeg kan ikke forstå, hvorfor det egentlig er stillet, men det er en sag for sig.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale de øvrige ændringsforslag.

Thestrup: Den udførlige betænkning vedrørende lovforslaget om ændringer i straffeloven gør det unødvendigt for mig at holde nogen lang tale, idet jeg på mit partis vegne skal anbefale at stemme for de af justitsministeren stillede og af udvalget tiltrådte

ændringsforslag og imod det af mindretallet stillede.

Der er dog et par bemærkninger, jeg gerne vil fremkomme med. Da vi i sin tid gik ind for indførelsen af § 225, stk. 4, var det først og fremmest for at værne det indkaldte mandskab imod homoseksuelle efterstræbelser. Jeg henviser til det, der er anført herom i betænkningen: at bestemmelsen ikke har haft nogen større virkning i denne henseende. Jeg henviser tillige til forsvarsministeriets skrivelse af 9. april i år til justitsministeriet, som er optrykt i betænkningen, og hvorefter man vil give det indkaldte mandskab en mere indgående undervisning end hidtil om farerne ved at indlade sig på homoseksuel prostitution. Den forhøjelse af den værnepligtiges løn, der er sket siden da, vil antagelig virke i samme retning, nemlig i retning af at afholde den værnepligtige herfra.

Må jeg dernæst sige vedrørende bemærkningerne til det af mindretallet stillede ændringsforslag om ophævelse af § 230, at det ikke er moralske grunde, der får os til at gå imod ophævelsen. Enhver form for prostitution er umoralsk, og jeg er ikke i stand til at vurdere, om den ene form er mere umoralsk end den anden. Når vi imidlertid ønsker at bevare § 230 indtil videre, er det, fordi den homoseksuelle prostitution har vist sig at drage mere kriminalitet efter sig end den heteroseksuelle. Al prostitution medfører fare for kriminalitet, men den prostitution, hvor det er manden, der er den prostituerede, medfører naturligt nok, eftersom den prostituerede her ofte er fysisk stærkere end partneren, større fare for kriminalitet, end hvor det er kvinden, der er den prostituerede. Derfor er jeg enig med den højtærede justitsminister i, at vi ikke nu bør afskaffe § 230. Jeg ved, at der er overvejelser og undersøgelser i gang, og hvordan man til sin tid under ændrede forhold vil stille sig, kan jeg ikke sige noget om.

Der er af to af lederne af vore store fængsler blevet udtalt betænkelighed ved at ændre bestemmelsen om 9 måneders mindstetid inden prøveløsladelse til 4 måneder, idet man har gjort gældende, at det er vanskeligt i så kort en tid at engagere den indsatte i et samarbejde. De mennesker, der her er tale om, er naturligvis dem, der har begået deres kriminelle handlinger

[Thestrup.]

væsentligt på grund af det miljø, hvori de er opvokset, og hvori de lever, væsentligt på grund af, at de har en asocial indstilling.

Mit parti er enig med disse to fængselsledere i denne betragtning, men vi mener ikke, man kan se bort fra, at der foreligger en del tilfælde, hvor straffen mere tilsigter at give en svag karakter en alvorlig advarsel og at tilgodese generalpræventive synspunkter end egentlig at skabe en omstilling af den pågældendes holdning til samfundet, nemlig de tilfælde, hvor hans holdning som sådan er god nok, men hans karakter har været for svag. Vi mener, at i sådanne tilfælde vil det ofte være rimeligt at sætte mindstetiden til 4 måneder i stedet for 9 måneder. Idet vi henstiller, at der tages det fornødne hensyn til, at en så tidlig løsladelse som efter 4 måneders forløb kunne anvendes i tilfælde, hvor der ikke kommer en sådan omstilling, som jeg her har nævnt, på tale, kan vi gå ind for denne bestemmelse.

Med disse bemærkninger, og idet jeg ganske kan tiltræde det, som de to ærede tidligere ordførere har sagt, skal jeg anbefale de af den højtærede justitsminister stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag, medens jeg anbefaler at stemme imod det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Else-Merete Ross: Det radikale venstre kan anbefale at stemme for de ændringsforslag, der er stillet til forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om straf, konfiskation m. v. Ændringerne er af redaktionel art.

Hvad angår lovforslaget om ændringer i straffeloven, skal jeg, da udvalgets betænkning giver ret indgående oplysninger om de spørgsmål i forbindelse med prøveløsladelse, der har været drøftet i udvalget og ved vore anstaltsbesøg, og da de ærede foregående ordførere desuden har omtalt dem, undlade at gentage, hvad der allerede er sagt.

Jeg skal nøjes med at fremhæve den betydning, det for mig og sikkert også for udvalgets øvrige ikke-jurister har haft at få lejlighed til at se de fem anstalter og tale med deres ledere og øvrige personale. Ingen steder benyttede man ordet fanger. Nogle

vil måske mene, at det ikke spiller så stor rolle, hvilket ord man anvender for at betegne de frihedsberøvede; men mig forekommer det nu meget oplysende for den indstilling, der herskede de forskellige steder. Ét sted talte man om patienterne, et andet sted om eleverne, et tredje sted om de unge. Overalt syntes man at gøre alt for, at livet i anstalten kunne forme sig som en så tryk og, hvis man ikke vil misforstå udtrykket, så normal tilværelse som muligt, hvor de pågældende mødte varme og forståelse og hjælp til at komme igennem deres vanskeligheder og følte, at de, der havde med dem at gøre, kunne lide dem og havde respekt for dem som mennesker. Under opholdet søgte man gennem arbejde, uddannelse og behandling at gøre dem egnede til senere at glide ind i tilværelsen uden for anstalten og klare sig fri af kriminalitet. Jeg føler den største beundring for den idealisme og hengivenhed i arbejdet, som prægede alle de ledende, vi kom i forbindelse med, ikke mindst når man tænker på, hvor mange skuffelser disse mennesker trods alle deres anstrengelser alligevel kommer ud for med deres vanskelige klientel.

Angående betegnelsen „løsladelse på prøve“ skal jeg henstille, at straffelovsrådet søger at finde en anden betegnelse, så udtrykket ikke misforstås som usikkerhed hos myndighederne angående løsladelsens forvarlighed.

Ministeren har lovet at overveje, om det ville være hensigtsmæssigt både af hensyn til beskæftigelse og tilsyn at samle de dømte militærnægtere fra Jehovas Vidner på ét sted og ikke på 4 steder som nu. Da de ikke er kriminelle i sædvanlig forstand og ikke foretager flugtforsøg, er det nærliggende at tro, at de kan anbringes på en sådan måde, at der ikke kræves så meget tilsynspersonale, som hvor det drejer sig om andre indsatte.

Inden ministeren foreslog ophævelsen af § 225, stk. 4, var der indhentet oplysninger fra de militære myndigheder, børneforsorgsmyndighederne og politiet, som alle ikke mente at kunne påvise, at bestemmelsen har medført en begrænsning af den homoseksuelle prostitution. Rigsadvokaten mener, at stk. 4 kan have medført en begrænsning af prostitutionen blandt de 15—18-årige, men at materialet ikke er tilstræk-

[Elsæ-Merete Ross.]

keligt til en endelig bedømmelse af, om bestemmelsen har haft gavnlige virkninger.

I mit parti finder vi det derfor rigtigt, at de principielle betæneligheder ved særbehandling af homoseksuelle forhold, som vi og mange andre gjorde gældende i 1961, da stk. 4 blev indført, nu fører til, at vi får dette stk. 4, som aldrig burde have været indført, ophævet.

Ved første behandling sagde jeg, at hvis ministeren ville være helt konsekvent i sine principielle betæneligheder ved særbehandling af homoseksuelle forhold, burde han også foreslå ophævelse af § 230, hvorefter den, som modtager betaling for at øve kønslig usædelighed med en person af samme køn, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år. I et heteroseksuelt forhold straffes ingen af parterne for at yde eller modtage betaling, medens den modtagende straffes i et homoseksuelt forhold. Derved fastholder man, at homoseksuel prostitution stadig betragtes som mere umoralsk end den heteroseksuelle. Så vidt jeg kan se, er denne paragraf et sidste levn af denne forskelsbehandling.

Jeg kan godt se det lidt humoristiske i at være fortalere for ligestilling mellem mandlig og kvindelig prostitution, når jeg samtidig mener, at samfundet må gøre alt for at bekæmpe prostitution; men jeg kan alligevel ikke se rettere, end at det må være rimeligt, at mandlig og kvindelig prostitution undergives en ensartet strafferetlig regulering.

Nu er det jo ikke min egen opfindelse, at § 230 skal afskaffes, så de to former for prostitution bliver ligestillet. I betænkningen fra 1955 om foranstaltninger til bekæmpelse af prostitution var der efter flertallets opfattelse grund til at overveje dens afskaffelse. Jeg synes, tiden må være inde til at gå til handling nu, 10 år efter. I denne betænkning siges det, at det er et nærliggende spørgsmål, om paragraffens strafferetlige ansvarsfordeling er rimelig. Kunden kan trygt friste med sin betaling, for han

kan ikke straffes, men i det øjeblik den prostituerede modtager den tilbudte betaling, har han foretaget noget kriminelt. Jeg beder om tilladelse til at citere fra betænkningen — det står side 89 —:

„Begge parter er — ud fra forskellige motiver — ude efter kontakt; at lægge hovedansvaret for, at den opnås, på den unge savner reel begrundelse i de faktiske forhold. Hvor modtageren er et — ofte vanskeligt stillet — ungt menneske, ligger det i sagens natur, at straffetruens effektivitet er svag. Rejses der straffesag, vil den ofte strande på bevissværligheder, og den fængselsstraf, der skal idømmes, er ikke noget formålstjenligt middel til at hjælpe unge mennesker over forhåndenværende vanskeligheder. Det bør herved erindres, at den svenske lovgivning ikke har nogen til § 230 svarende bestemmelse.“

Når man ellers lægger megen vægt på ensartetheden i nordisk lovgivning, hvorfor ophæver vi så ikke vor § 230? Det er heller ikke min opfindelse, at man, hvis man ophævede § 230, kunne anvende bestemmelsen i § 199, hvorefter politiet kan give folk, der ikke ernærer sig på lovlig vis, men f. eks. ved prostitution, pålæg om at søge lovligt erhverv inden en vis frist og om muligt anvise dem et erhverv. Først hvis pålæggene ikke efterkommes, anklages den pågældende for løsgængeri og kan så straffes med fængsel. Vi har i udvalget fået oplyst, at bestemmelsen i § 199 med godt resultat har været anvendt på ca. 30 homoseksuelt prostituerede i det sidste år. De foranstaltninger af forsøgsmæssig og anden art, der kan træffes over for prostituerede kvinder efter § 199, har ikke krævet et præventivt supplement — som ministeren kalder det — i form af en § 230; hvorfor skulle det samme så ikke kunne være gældende for mændenes vedkommende?

Når jeg opfordrer tingets ærede medlemmer til at stemme for ophævelse af § 230, er det altså af 3 grunde: for det første for at ophæve en moralsk betonet forskels-

[Else-Merete Ross.]

behandling af mænd og kvinder, for det andet af modvilje mod kun at straffe den ene part i et fælles foretagende, og for det tredje fordi jeg tror, at § 199 både er tilstrækkelig og bedre.

Jeg forudser i de kommende år nye ændringer i straffeloven, fordi straffelovsrådet permanent arbejder med forskellige spørgsmål.

Da jeg den 25. november 1964 spurgte, om ministeren ville stille forslag om at lade § 234, pornografireglen, bortfalde, svarede ministeren, at han ville forelægge spørgsmålet for straffelovsrådet, idet man aldrig pillede ved så meget som et komma i straffeloven uden at spørge rådet. Da ministeren bekræftede en bladudtalelse om, at han mente, at § 234 havde overlevet sig selv, havde jeg håbet, at han havde lagt arbejdspressen på straffelovsrådet, så vi kunne enten ophæve § 234 eller ændre den ganske væsentligt.

Til min sorg er rådet ikke blevet færdigt med sine overvejelser med hensyn til, hvad der skal ske med pornografiparagraffen. Ministeren har oplyst, at rådet først vil indkalde oplysninger og undersøgelsesresultater fra andre lande om, hvilke eventuelle skadelige virkninger man mener såkaldte utugtige skrifter, billeder og genstande har på befolkningen. De indsamlede oplysninger kan sikkert være interessante som grundlag for sociologisk kildestudium, men jeg håber ikke, de får indflydelse på, hvad vi i Danmark ud fra vore forudsætninger må mene det er ret og rimeligt at lade voksne mennesker læse eller beskæftige sig med. Hvis vi f. eks. skulle lade os påvirke af finske synspunkter, kan jeg ikke se andet, end at det ville være et tilbageskridt i forhold til, hvad vi har nu.

Jeg håber, at ministeren vil henstille til straffelovsrådet snarest at komme med en indstilling, så vi kan få fremsat et lovforslag herom.

På det radikale venstres vegne skal jeg anbefale at stemme for lovforslaget med de af hele udvalget foreslåede ændringer samt for den af mindretallet foreslåede ophævelse af § 230.

Poul Dam: Da ærede tidligere ordførere har sagt så meget om det værdifulde i de

forslag, vi nu er ved at gennemføre, og om det grundige arbejde, der er udført i udvalget, skal jeg undlade at forlænge debatten med bemærkninger herom. Jeg skal heller ikke sige noget videre om det ændringsforslag, som det ærede medlem fru Else-Merete Ross og jeg har stillet om afskaffelse af straffelovens § 230. Jeg er i det store og hele ganske enig i det, som det ærede medlem fru Else-Merete Ross lige har fremført herom.

Det ærede medlem hr. Thestrup anførte imidlertid som begrundelse for at stemme imod dette ændringsforslag, at det erfaringsmæssigt var sådan, at den homoseksuelle prostitution medførte særlig stor risiko for kriminalitet. Jeg forstår ikke dette argument. Hvis man gennemgår kriminalsociologiens forskellige undersøgelser, finder man en lang række forhold af den ene eller anden art, som kan medføre stor risiko for kriminalitet, og man kunne så måske have lyst til at kriminalisere en lang række forskellige ting her i verden som udygtige lærere, skilsmisse eller alt muligt andet; som skaber stor mulighed for kriminalitet for dem, der er kommet i forbindelse med det. Det kan vel ikke være sådan, at et forhold, som — for at bruge det ærede medlem hr. Thestrups udtryk — medfører stor risiko for kriminalitet, derved i sig selv er blevet kriminelt. Man kan sige, at et sådant forhold skal der gøres noget ved forsøgs mæssigt på den ene eller anden måde, men at modarbejde det gennem straffeloven forekommer mig at være helt meningsløst, og det forekommer mig, at dette som princip kan føre meget langt ud. Jeg må derfor stadig mene, at det vil være rigtigt, som jeg har været med til at foreslå, at § 230 afskaffes, og jeg skal anbefale, at man stemmer for dette ændringsforslag.

Johan Asmussen: Jeg kan på mit partis vegne fuldt ud slutte mig til de udtalelser, der er fremkommet i dag, og som udtrykker anerkendelse af det store, grundige og fremragende arbejde, der er udført både af embedsmændene i justitsministeriet, af den højtærede justitsminister og af det folketingsudvalg, der har arbejdet med sagen.

Som et led i folketingsudvalgets arbejde med lovforslaget om ændringer i straffeloven har man jo aflagt besøg, foretaget en

[Johan Asmussen.]

studierejse til bl. a. fængslerne i Jylland. I min egenskab af ordfører for de uafhængige i denne sag fandt jeg det selvfølgelig, at også jeg søgte at skaffe mig den samme viden og baggrund, som de øvrige ordførere havde, og udtrykte ønske om at komme med på denne studierejse. Jeg fik gennem folketingets bureau den besked, at det ikke kunne lade sig gøre, man betragtede det som et betænkeligt brud på hidtidige principper. Efter min mening — og jeg tør sige, at jeg ikke står alene med den — er det i virkeligheden stik modsat: de arbejdsvilkår, der på den måde bydes et parti, en ordfører og i det hele taget et medlem af folketinget, er i virkeligheden et betænkeligt brud på elementære hensyn til den demokratiske teknik. Jeg håber, at det ikke vil vare længe, før der skaffes mulighed for, at den slags ting ikke kan gentage sig. Det ville have været let at undgå det også i dette tilfælde. Følgen var, at jeg i konsekvens af min opfattelse måtte foretage en soloekspedition til de samme fængsler, fremragende arrangeret af fængselsdirektoratet og med elskværdig og alsidig hjælp fra alle fængselsinspektørerne rundt omkring. Jeg har intet at beklage mig over i den henseende, tværtimod.

På baggrund af bl. a. det indtryk, også jeg derved har skaffet mig af den måde, hvorpå livet i fængslerne former sig, og af den indstilling, man fra fængselsinspektørernes og fra personalets side har med hensyn til praktiseringen af de efter min mening i virkeligheden beskedne ændringer og forbedringer, der nu er ved at blive indført, kan jeg slutte mig til lovforslaget, som det foreligger, også med de små ændringer, der er foreslået. Jeg tænker her på spørgsmålet om prøveløsladelser og udgangstilladelser. Der kunne måske være grund til at fremhæve, at således som dette halvvejs nye institut med udgangstilladelser er blevet omtalt i pressen, synes jeg, at det i ganske overordentlig grad har fået slagside. Det har vist sig, tror jeg, at man mange steder i befolkningen har fået en helt forkert opfattelse af, hvad det er, det drejer sig om, og hvor man vil hen med disse ændringer. Man taler om: skal mordere nu på ferie, og alt sådan noget. Jeg behøver ikke at forklare det høje ting, at det ikke er det, der

er tilfældet, men det kunne måske være nyttigt, om offentligheden blev lidt mere omhyggeligt orienteret om, hvad det egentlig er, det drejer sig om, nemlig om et til dels gennemprøvet og i hvert tilfælde af alle sagkyndige som absolut rigtigt og nødvendigt anset led i det, som er en væsentlig del af meningen med fængselsopholdet, nemlig forberedelse til, at den indsatte, som det hedder, på ny kan indtage en plads i samfundet. Således som reglerne er udformet her, som baggrunden er givet i motiver og betænkning, og som jeg har fået indtryk af at man agter at praktisere dem, mener jeg, det er et rigtigt og nødvendigt fremskridt. Man kan undre sig over, at Sverige og Norge har været en halv snes, Sverige endda, så vidt jeg husker, 20 år længere fremme, end vi er herhjemme.

Jeg skal så gøre nogle bemærkninger om det, der vel over for offentligheden er det centrale i lovforslaget, nemlig § 225, stk. 4, den såkaldte „grimme lov“, som nu alle er enige om at ophæve. Vi var i sin tid imod, at den blev indført. Ved første behandling meddelte jeg derfor, at vi naturligvis nu kunne støtte, at den ophævedes, og det vil vi selvfølgelig stadig gå ind for. Også jeg gjorde dengang opmærksom på, at navnlig når man ville ophæve den grimme lov, forekom det nærliggende, at man samtidig også ophævede § 230. Man har naturligvis beskæftiget sig med den i udvalget, og jeg ser, at det radikale venstres og socialistisk folkepartis udvalgsmedlemmer har stillet ændringsforslag om, at den ophæves, medens de tre store partier ikke har kunnet gå ind for det.

Efter min mening foreligger der her ulighed på 2 punkter. For det første, at man straffer den, som regel den unge, der modtager penge, og ikke den, som regel den ældre, der betaler. For det andet, at man kun straffer i homoseksuelle forhold, ikke i heteroseksuelle forhold. Begge disse uligheder støder min retfærdighedsfølelse. De betyder begge efter min mening en klar krænkelse af elementære krav til retfærdighed og lighed. Denne bestemmelse har naturligvis, da den blev indført, haft et såre prisværdigt sigte, men da den er udtryk for en forældet og i virkeligheden bundreaktionær indstilling, burde den afskaffes, ganske uanset om man ophæver

[Johan Asmussen.]

den anden bestemmelse, § 225, stk. 4. Men når man nu afskaffer § 225, stk. 4, bliver det oven i købet inkonsekvent at beholde § 230, og så forekommer det mig endnu mere stødende.

Det ærede medlem hr. Thestrup argumenterede for bevarelsen af § 230 på den måde, at den omhandler forhold, der skulle indebære større fare for senere kriminalitet. Det ærede medlem hr. Poul Dam har imødegået denne argumentation, og jeg kan fuldt ud slutte mig til denne imødegåelse. Jeg synes ikke, argumentationen kan være rigtig, og det er nærliggende, som det ærede medlem hr. Poul Dam gjorde, at prøve på at spørge sig selv, hvad man så ellers skulle kriminalisere for derved at hindre yderligere og måske værre kriminalitet. Der kan man uden vanskelighed pege på sådan noget som spiritusmisbrug. Er der noget i dette land, som indebærer fare for kriminalitet, så er det drikkeri. Det kan vi, som beskæftiger os professionelt med disse spørgsmål, konstatere. Jeg har ingen statistik for det, men det må være mindst 90 pct., øllerne i større eller mindre grad står bag ved; vi kan naturligvis indføre spiritusforbud for derved at forhindre senere og værre kriminalitet, men jeg tror ikke, den argumentation er holdbar, og det har derfor undret mig, at særlig venstres og det konservative folkepartis medlemmer i udvalget er gået ind for at bevare § 230. Man kan vanskeligt tænke sig to spørgsmål, der er mindre partipolitisk betonet, og derfor undrer det mig, at der i udvalget kunne blive enighed; men det er jo folketetinget, der skal træffe afgørelsen, og her ved vi, at medlemmerne i alle partier er frit stillet med hensyn til at stemme efter egen overbevisning, og da det jo må være særlig let at gøre det netop i et så upolitisk spørgsmål, må man naturligvis gå ud fra, at dette højst specielle problem vil dele navnlig de større partier i forskellige retninger. Min gruppe er jo ikke på mere end 5, og vi er altså, forstår jeg, tilfældigvis enige. Ja, det er tilfældigt, og jeg kan såmænd godt indskyde, at i grunden havde jeg ikke så ugerne set, af principielle grunde, at vi havde været delt, men det er vi ikke. Det vil imidlertid være interessant at se, om det virkelig skulle være så ejendommeligt, at man i så store partigrupper som de

andre partiers på et så helt upolitisk område har nøjagtig det samme syn.

De uafhængige går ind for det ændringsforslag, der er stillet af udvalgets mindretal, og vi kan naturligvis også anbefale de ændringer, der er tiltrådt af det samlede udvalg, lige så vel som vi i det hele taget kan anbefale og deltage i vedtagelsen af selve lovforslaget.

Jeg skal ikke gøre synderlig mange bemærkninger om det andet lovforslag, der er til behandling, vi kan måske kalde det bunkeforslaget; dér er det umuligt at gå i enkeltheder, og det er der næppe heller grund til.

I forbindelse med den anerkendelse, der blev udtrykt ved første behandling både af mig og af andre ordførere med hensyn til den tekniske udformning af disse lovforslag: at man trykker den gamle og den nye tekst ved siden af hinanden, så det nogenlunde er til at finde ud af, vil jeg foreslå som en lovteknisk forbedring, når man optrykker nye love med ændringer; man bør da fremhæve de paragraffer eller stykker, som er nye, ved hjælp af kursivering eller måske ved at sætte en stjerne foran og bagved. Jeg tror, det har voldt alle, der har skullet arbejde med den slags stof både inden for og uden for det høje ting, tekniske vanskeligheder og gang på gang givet anledning til misforståelser, at man ikke ved, om en paragraf eller en del af en paragraf er ny eller gammel. Det har ikke noget med lovens indhold at gøre, men det kunne måske være en lejlighed for mig til at fremkomme med dette forslag.

Bunkeforslaget kan vort parti naturligvis støtte.

Justitsministeren (*K. Axel Nielsen*): Jeg takker udvalget og de ærede ordførere for den enstemmige tilslutning. Der er til lovforslaget om ændringer i straffeloven stillet et enkelt ændringsforslag, som jeg ikke har ment at kunne tiltræde; herom vil jeg senere gøre et par bemærkninger.

Jeg føler trang til at anerkende det arbejde, der er udført i udvalget, og den form, hvorunder det er udført. Jeg tror, det er usædvanligt, at man i et folketingsudvalg går så grundigt til værks; særlig tillægger jeg det stor betydning, at udvalget har besøgt forskellige forvaringsanstalter og dér

[Justitsministeren.]

haft lejlighed til at drøfte de ændringer, der nu foreslås i vor straffelovgivning, specielt om afsoning af straf, med fængselsinspektører, læger og andet personale samt folk fra departementet og fra fængselsdirektoratet. Jeg er helt sikker på, at det har været overordentlig udbytterigt for udvalget; det var det i hvert fald for mig, da jeg deltog deri. Jeg kan understrege, hvad det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sagde, at det er et samvittighedsfuldt og grundigt arbejde, udvalget har udført.

Jeg takker for den anerkendelse, de ærede medlemmer hr. Boye Hansen, fru Else-Merete Ross og hr. Thisted Knudsen gav udtryk for med hensyn de oplysninger, der blev givet under disse besøg, og de forhandlinger, der fandt sted her.

Det ærede medlem hr. Boye Hansen understregede, at en udvidelse og en effektivisering af tilsynet vil blive nødvendig. Det har vi i høj grad blikket åbent for i justitsministeriet. Der er blot det at sige, at det kræver større bevillinger, men jeg er enig med det ærede medlem i, at det vil være en god investering at give større bevillinger til forsorgsselskabet.

Over for det ærede medlem hr. Thisted Knudsen kan jeg bekræfte, at der ikke er planer om at lempe anvendelsen af § 225, stk. 2, og jeg kan sige det samme over for de ærede medlemmer hr. Boye Hansen og hr. Thestrup, der begge var inde på det samme.

Det ærede medlem hr. Thestrup understregede, at det vil blive nødvendigt for at forhindre homoseksuel prostitution med hensyn til indkaldte værnepligtige, at der gives en bedre vejledning end hidtil. Det har forsvarsministeriet givet tilsagn om, og jeg tror, det er vigtigt.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross nævnte behandlingen af Jehovas Vidner; jeg har lovet at tage dette spørgsmål op til overvejelse. Jeg kan oplyse, at siden vi har drøftet det i udvalget, har jeg haft en samtale med min svenske kollega, der fortalte, at man i Sverige har anstalter, hvor der kun er anbragt personer tilhørende Jehovas Vidner, der afsoner straf, fordi de ikke vil gøre militærtjeneste, og han oplyste som noget ganske interessant, at man dér har etableret en ordning, hvorefter de indsatte

selv går vagt; det sker der jo ikke noget ved. Man kan indskrænke personalet på en sådan anstalt ganske væsentligt.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross var inde på spørgsmålet om at ophæve eller ændre § 234, pornografibestemmelsen. Herom har jeg tidligere sagt, at jeg gerne vil afvente straffelovrådets udtalelser, ikke så meget fordi jeg tror, spørgsmålet om, hvorvidt § 234 skal ophæves eller ændres, eller der ikke skal ske nogen ændring, skal løses efter rent strafferetlige teorier, men jeg tror, det er vigtigt, at straffelovrådet samler materiale sammen og belyser det; derefter er det folketinget, der politisk skal træffe afgørelsen af, om der skal ske noget med § 234. Jeg mener, det er en ren politisk afgørelse. Man kan vel sige, at den sidste dom, der er faldet ved højesteret, har vist, at § 234 ikke er nogen væsentlig hindring for ytringsfriheden, det må vist fastslås; men man kan vel på den anden side også sige, at det var rart, om § 234 blev omredigeret, så den i højere grad svarede til gældende retspraksis. Men det er som sagt et spørgsmål, jeg er villig til at overveje, og så snart jeg hører noget fra straffelovrådet, og forhåbentlig inden næste folketingsår, vil jeg gerne komme med et forslag.

Jeg kommer så til § 230, som et mindretal har stillet ændringsforslag om at få ophævet, og til dette mindretal slutter sig nu det ærede medlem hr. Johan Asmussen. Jeg vil gerne sige, at jeg er da ikke i den forstand modstander af at ophæve § 230, at jeg synes, vi for enhver pris skal bevare den. Jeg mener blot, vi bør have et lidt bedre erfaringsmateriale. Praksis med hensyn til at modvirke den homoseksuelle prostitution ved anvendelse af § 199 er jo ikke ret gammel, og vi har ikke ret meget materiale. Derfor vil jeg gerne have lidt længere frist, men jeg er helt åben over for i næste folketingsår at tage spørgsmålet op til en reel løsning. Desværre må jeg — altså desværre i forhold til de ærede medlemmer — anbefale at stemme imod ændringsforslaget. Jeg synes ikke, tiden er moden til, at vi tager dette skridt; men jeg venter, at resultatet af vore undersøgelser vil blive, at vi til næste år vil stille os meget mere positivt over for dette. Jeg ved ikke, om jeg kan sige det stærkere — måske har jeg allerede sagt det stærkere, end det er forsvarligt.

[Justitsministeren.]

Under alle omstændigheder: jeg nærer ingen særlig kærlighed til denne bestemmelse.

Jeg er ikke uenig med det ærede medlem hr. Poul Dam — og det ærede medlem fik jo tilslutning fra det ærede medlem hr. Johan Asmussen med hensyn til de principielle betragtninger — som imødegik det ærede medlem hr. Thestrup. Man kan ikke ved at kriminalisere hvad som helst bruge blot kriminaliseringen som et middel til at imødegå kriminalitet; det er jeg enig med de ærede medlemmer i. Det kunne medføre vidtrækkende perspektiver, hvis vi skulle forhindre kriminalitet på den måde. Men som sagt: vi tager dette spørgsmål op til overvejelse til næste år.

Må jeg til det ærede medlem hr. Johan Asmussen sige, at det, at det ærede medlem ikke blev inviteret med på den af justitsministeriet arrangerede rejse for udvalget til forskellige fangeanstalter, ikke er udtryk for mangel på gæstfrihed, men resultatet af principielle overvejelser. Vi mener ikke, at vi i justitsministeriet bør give os til at ændre folketingets forretningsorden, og i virkeligheden ville det være et brud på forretningsordenen, hvis vi inviterede medlemmer af folketinget, der ikke er medlemmer af udvalget, med på en sådan udvalgsrejse. Det er som sagt ikke udtryk for mangel på gæstfrihed, og jeg håber, at det ærede medlem fik indtryk heraf, da det ærede medlem var ude på sin enegang til fangeanstalterne. Jeg har i alt fald givet ordre til, at det ærede medlem skulle have de oplysninger, han ønskede, ligesom et hvilket som helst andet medlem af folketinget, der måtte ønske at se en fangeanstalt, selvfølgelig vil få lejlighed hertil.

Jeg takker det ærede medlem for hans bemærkning om, at pressens omtale af de bestemmelser, der er foreslået med hensyn til udgangstilladelse og arbejdstilladelse ude, har haft slagside, for det er nemlig fuldkommen rigtigt. Som det ærede medlem sikkert ved, har vi i justitsministeriet indført den praksis, at når et lovforslag er vedtaget ved tredje behandling, får pressen en orientering om, hvad loven indeholder, og det vil også ske, når dette lovforslag er gennemført ved tredje behandling. Jeg håber så, at denne orientering vil skabe den fornødne balance.

Jeg kan meddele det ærede medlem hr. Johan Asmussen, at der ikke i den socialdemokratiske gruppe er lagt pres på nogen med hensyn til, hvordan de skal stemme angående de foreliggende forslag. Jeg ved ikke, om der er nogen, der stemmer imod de ændringer til straffeloven, vi her behandler. Jeg ved heller ikke, om der er nogen, der vil stemme for ophævelse af § 230; det vil vise sig ved afstemningen.

Til sidst nævnte det ærede medlem, at vi burde indføre en lovteknisk forbedring ved at kursivere det nye i de paragraffer, vi ændrer. Dette forslag vil vi gerne tage under overvejelse; det skulle være til at overkomme at gennemføre en sådan ændring.

Thestrup: Må jeg sige til den højtærede justitsminister og til de ærede medlemmer hr. Poul Dam og hr. Johan Asmussen, at jeg er naturligvis ganske enig med dem i, at man ikke kan kriminalisere ethvert forhold, der kan give anledning til yderligere kriminalitet. Men prostitution må dog vel fra alle sider anses for at være et forhold, der er af en sådan art, at når der derindenfor kommer særlige forhold frem, som medfører forøget kriminalitet, så sker der intet ved og så er det også berettiget at kriminalisere disse forhold. Et af formålene med straffen er jo netop at begrænse kriminaliteten, så jeg kan i og for sig ikke se, der kan indvendes noget imod, at man kriminaliserer visse af prostitutionens områder, når man mener, at det kan have en kriminalitetsbegrænsende virkning.

Johan Asmussen: Må jeg først sige til det ærede medlem hr. Thestrup, at jeg er ikke enig i det ærede medlems sidste bemærkning. Jeg skal ikke gå dybere ind på dette. Efter min mening foreligger der en ulighed; jeg mener, at en sådan ulighed er uretfærdig, og derfor behøver jeg i hvert fald ikke noget bedre erfaringsmateriale som grundlag for at tage stilling til, hvordan jeg skal se på det. Den højtærede justitsminister havde brug for noget mere erfaringsmateriale; det behøver jeg for mit vedkommende ikke, når det drejer sig om at vurdere ulighed og uretfærdighed.

Jeg er klar over, at den højtærede justitsminister ikke har villet give udtryk for

[Johan Asmussen.]

manglende gæstfrihed, når han ikke ville have mig med på turen. Jeg er klar over — det nævnte jeg også — at det var på grund af principielle betænkeligheder. Justitsministeren taler nu om et brud på forretningsordenen. Ja vel, men lad mig dog lige nævne, at der har været fortilfælde i vort parti. Det tidligere medlem af folketinget fru Birthe Wetlesen var i sin tid med på besøg i fregatten „Jylland“. Det var en ganske naturlig teknisk studierejse til undersøgelse af faktiske forhold, akkurat ligesom det var tilfældet her med fængslerne. Jeg mener altså ikke, man havde behovet at betragte det som et brud på forretningsordenen. Men det ordner sig vel nok i fremtiden. Vi er trods alt tålmodige.

Må jeg til sidst sige: jeg er da klar over, at der ikke er lagt pres fra nogen side. Jeg går ud fra, at der aldrig nogen sinde bliver lagt pres på nogen fra nogen side. Men vi andre må undertiden have lov til at undre os over, netop når vi ved, at der ikke bliver lagt pres, med hvilken disciplin det lader sig gøre at fremkalde ensartede afstemninger i alle partier, selv i spørgsmål, der ikke har så meget som skyggen af partipolitisk sigte; så jeg er stadig spændt på, hvordan det går i dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Thestrup: Må jeg sige til det ærede medlem hr. Johan Asmussen, at der er naturligvis en forskel ved denne lovbestemmelse, men der gøres jo ikke forskel på mand og kvinde; der gøres forskel på homoseksuel og heteroseksuel prostitution, om jeg så må sige, og her er vel forholdet det, at vi efterhånden nærmer os — og nærmer os forholdsvis stærkt — en vis sidestilling af de homoseksuelle med de heteroseksuelle. Men denne sidestilling er jo ikke gennemført, og det må være rimeligt, at man her tager visse forbehold, og at man nærmer sig det på en nogenlunde forsigtig måde.

(Kort bemærkning).

Johan Asmussen: Det forekommer mig, at det ærede medlem glemmer, at forskellen ikke mindst består i, at man straffer den, der modtager betaling, og ikke den, der

yder betaling. Det er en uretfærdighed og en forskel. Det synes jeg er forkert.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov. (Konfiskation, fuldbyrdelse af frihedsstraf m. v.).

Ændringsforslagene nr. 1, 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes med 107 stemmer mod 23.

§ 1 i den ændrede affattelse, ændringsforslag nr. 5, § 2, således ændret, og § 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om straf, konfiskation m. v.

§§ 1-55, ændringsforslag nr. 1 om, at §§ 56 og 57 udgår, §§ 58-64, ændringsforslag nr. 2 om, at § 65 udgår, §§ 66-113, ændringsforslag nr. 3 om, at § 114 udgår, §§ 115-120, ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf og § 121 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

I skrivelse af dags dato meddeler arbejdsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om nedsættelse af et fællesudvalg til afgørelse af uoverensstemmelserne mellem De samvirkende Telefonselskaber og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Her ved tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om nedsættelse af et fællesudvalg til afgørelse af uoverensstemmelserne mellem De samvirkende Telefonselskaber og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark.

Forhandlingerne mellem De samvirkende Telefonselskaber og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark om nye overenskomster om løn- og arbejdsvilkår m. v. til afløsning af de overenskomster, som efter opsigelse er udløbet pr. 1. april i år, førte ikke til et positivt resultat, og centralorganisationen afgav derefter den 31. marts over for selskaberne varsel om arbejdsstandsning fra udgangen af april måned. Herom blev forligsinstitutionen underrettet, og forligsmanden optog forhandling med parterne om en løsning af konflikten. Disse forhandlinger fortsattes, efter at forligsmanden den 28. april d. å. havde benyttet sin beføjelse efter mæglingsloven til at udsætte de varslede arbejdsstandsninger i 2 uger, men den 13. maj d. å. måtte forligsmanden meddele, at fortsat mægling mellem parterne efter hans skøn ikke havde udsigt til at skabe grundlag for et mæglingsforslag, der havde mulighed for at blive vedtaget af begge parter.

Samtidig blev der af forligsinstitutionen givet meddelelse om, at de 3 forligsmænd havde udsat de varslede arbejdsstandsninger i yderligere 2 uger under henvisning til mæglingslovens § 4, stk. 5, der lyder således:

„For så vidt forligsmanden skønner, at fortsat mægling mellem parterne ikke har nogen udsigt til at skabe grundlag for et mæglingsforslag, der har mulighed for at blive vedtaget af begge parter, skal han, inden han opgiver mæglingen, i tilfælde, hvor den truende arbejdsstandsning vil ramme livsvigtige samfundsinstitutioner eller samfundsfunktioner, eller hvor forligsmanden anser arbejdsstandsningen for i øvrigt at have vidtrækkende samfundsmæssig betydning, tilkalde de øvrige forligsmænd og rådføre sig med dem om betimeligheden af at kræve arbejdsstandsningen udsat. Forligsmændene kan da kræve af vedkommende part, at den udsætter den truende arbejdsstandsningens iværksættelse i indtil 2 uger. Kravet kan også omfatte

truende arbejdsstandsninger, der vel ikke i sig selv kan anses for at have vidtrækkende samfundsmæssig betydning, men hvis iværksættelse dog under den foreliggende situation skønnes at øve afgørende uheldig indflydelse på mulighederne for en fredelig udløsning af den samlede konfliktsituation.“

Forligsmanden har nu, efter at han i overensstemmelse med mæglingslovens § 4, stk. 6, på ny har forhandlet med parterne om stridens bilæggelse, i går — den 24. maj — erklæret forhandlingerne for definitivt afsluttet, idet det fremdeles ikke er lykkedes at nærme parterne så meget til hinanden, at der efter forligsmandens skøn var grundlag for fremsættelse af et mæglingsforslag. De varslede arbejdsstandsninger kan derfor, såfremt der ikke gribes ind, træde i kraft den 27. maj d. å.

Det behøver næppe at fremhæves, at en landsomfattende arbejdsstandsning af denne art vil have meget følelige virkninger inden for næsten alle grene af samfundslivet. De tre forligsmænds anvendelse af adgangen i mæglingslovens § 4, stk. 5, til udsættelse af strejken har allerede understreget, at der her er tale om et meget vigtigt område, og det gælder især den egentlige livsvigtige telefontrafik. Efter de oplysninger, som foreligger, må det anses for reelt umuligt selv med en vis bemanning under en arbejdsstandsning at sikre en forsvarlig afvikling af den livsvigtige telefontrafik.

Forholdet er altså det, at parterne hidtil har været ude af stand til ved forhandlinger indbyrdes og under forligsmandens medvirken at finde en løsning, og at konflikten, såfremt den fik lov til at gå sin gang, ville ramme en række livsvigtige samfundsfunktioner.

Det er regeringens opfattelse, at en arbejdsstandsning af denne alvorlige karakter må søges hindret, og det er ud fra dette synspunkt regeringen har fremsat det foreliggende lovforslag.

Regeringen anser det for at være af den største betydning, at det her i landet anerkendte system for ordning af arbejdsforholdene bevares, et system, hvorunder parterne selv, eventuelt med bistand af statens forligsinstitution, søger at forhandle sig til rette om de kollektive overenskomster. I den foreliggende situation, hvor hensynet til livsvigtige samfundsfunktioner står på